

Wenbeleid Kinderwoud

Inleiding

Met het formuleren van dit beleid wil Kinderwoud ouders en pedagogisch medewerkers inzicht geven in de manier waarop we omgaan met het wennen van nieuwe kinderen op een groep. Het ene kind kan meer moeite hebben met veranderingen, vreemde situaties of een nieuwe omgeving dan het andere, afhankelijk van de leeftijd of de omstandigheden. Vooral voor kinderen die maar één dag per week komen geldt dat zij relatief gezien meer moeite kunnen hebben met het wennen dan kinderen die vaker komen. Dit geldt vooral voor de allerkleinsten. Ook kinderen die flexibel komen kunnen meer moeite hebben met wennen en afscheid nemen. Wennen biedt kinderen de mogelijkheid kennis te maken met de pedagogisch medewerkers, de kinderen, de groepsruimte, de geluiden, de geuren, het dagritme en de regels van de groep, zonder de vertrouwde aanwezigheid van de ouder(s).

Voor alle kinderen die nieuw op een groep geplaatst worden of worden overgeplaatst naar een andere groep wordt een periode van wennen afgesproken. Wennen is in alle leeftijdsfasen van een kind van belang. De manier waarop dit gebeurt, verschilt afhankelijk van de leeftijd.

Doel

Doel van het wenbeleid is om het kind de gelegenheid te bieden vertrouwd te worden met de nieuwe omgeving en een veilige plek op de groep te leren vinden, zodat het kind zich prettig gaat voelen binnen de groep, samen met de pedagogisch medewerkers en groepsgenootjes en van daaruit zich kan gaan ontwikkelen. Daarnaast geeft het wennen de ouder(s) de mogelijkheid een band met de pedagogisch medewerker(s) op te bouwen, waardoor het kind tevens een gevoel van veiligheid ervaart, de reactie van hun kind te zien in de groep en rekening te kunnen houden met wat er bij komt kijken om hun kind naar de opvang te brengen.

Visie

Een goede wenperiode kan een belangrijke rol spelen in het ontstaan van een veilige basis voor het kind. Geborgenheid is één van de kernwaarden binnen het pedagogisch beleid van Kinderwoud. De rol van de pedagogisch medewerker is belangrijk voor het veilig voelen en hechten. In een opvoedingssituatie is het kind voor zijn gevoel van welbevinden afhankelijk van een beperkt aantal mensen. Een emotionele band met een volwassene is nodig om zich pas echt veilig te kunnen voelen. Van belang is dat de volwassene invoelend reageert, ontvankelijk is voor signalen van het kind, emotioneel ondersteunt en het kind de ruimte geeft. Op deze manier ontwikkelt het kind basisvertrouwen, ontstaat er een emotionele band en het besef dat er altijd iemand is op wie het kind kan terugvallen, hetgeen een voorwaarde is voor een optimale ontwikkeling. Binnen Kinderwoud werken we met mentoren die een centrale rol vervullen in het wenproces.

Werkwijze

Voor de verschillende leeftijdsfasen waarop het kind kennis maakt met de opvang van Kinderwoud zijn afspraken gemaakt over het wennen van kinderen. Deze afspraken zijn vastgelegd in de werkinstructie. De mentor is het vaste aanspreekpunt tijdens het wenproces. De eerste stap in het wenproces is het kennismakingsgesprek, dat voorafgaand aan de officiële startdatum plaatsvindt. In de korte tijd dat een kind op de opvang aan het wennen is, moet een ouder goed bereikbaar zijn voor het geval de mentor vragen heeft. De mentor moet regelmatig aanwezig zijn om (telefonisch) vragen te kunnen beantwoorden. De wenperiode is kort, zodat het voor een kind duidelijk wordt dat het afscheid neemt en ervaart dat de ouder terugkomt om hem op te halen. Wennen is niet verplicht, maar wel gewenst. Alleen ouders kunnen bepalen of er geen gebruik gemaakt wordt van de wenperiode.

Continue proces

Het wennen zal zeker nog doorlopen tijdens de opvang. Extra aandacht voor overdracht tussen ouder en pedagogisch medewerker tijdens het halen en brengen van het kind is belangrijk. Toch kan het zo zijn dat kinderen het de eerste weken nog steeds wat moeilijk hebben. Dit verschilt sterk per kind. Dit kan komen door de leeftijd van het kind, maar ook door het karakter, de thuissituatie, omstandigheden op de groep enz. Belangrijk is ook om te bedenken dat het opbouwen van een kwalitatief goede relatie tijd kost. Dit en andere zaken kunnen altijd ter sprake komen tijdens een oudergesprek of 10-minutengesprek waarin samen besproken wordt of het kind zich op zijn gemak voelt op de opvang. De mentor zal gedurende de wenperiode gericht kijken en luisteren naar het kind, om zo het kind te leren kennen en oog te krijgen voor het eigene van het kind.

De mentor zal het kind vertrouwd maken met de nieuwe omgeving: ruimte, spelmateriaal, groepsgenootjes, pedagogisch medewerkers, door bijvoorbeeld het kind apart te nemen bij het spelen, of extra tijd om mee te gaan naar de verschillende ruimtes of extra te knuffelen. De mentor zal samen met haar collega pedagogisch medewerkers een sfeer creëren, waarin het kind zich veilig en vertrouwd voelt en zal structuur bieden, zoals kennismaken met een vast dagritme en vaste rituelen. Op welke manier de mentor dit doet is sterk afhankelijk van de leeftijd van het kind.

De mentor zal duidelijk met de ouders communiceren over het wennen en zal (waar nodig) vragen stellen aan de ouders om zo het kind beter te leren begrijpen. De ouder zal de mentor goed informeren over het kind in de groep, zodat zij beter in kunnen spelen op de behoefte van het kind. Goede communicatie tussen mentor/ pedagogisch medewerkers en ouders zal een positieve invloed hebben op het wennproces.

Extra zorg

Het kan mogelijk zijn dat er extra zorg rondom het wennen nodig is. In alle gevallen waarin extra zorg nodig is, zorgen we bij Kinderwoud nadrukkelijk voor maatwerk. Uitgangspunt is altijd dat de opvang die Kinderwoud biedt, verantwoord is voor het kind en de groep. Samen met ouders wordt gezocht naar mogelijke oplossingen. In het team wordt, eventueel in overleg met de clusterassistent of clustermanager gekeken naar een oplossing. Mocht het kind toch moeite blijven houden met het wennen (na afgesproken termijn met de ouders), dan kan in overleg met de clustermanager en de ouder worden besloten de opvang stop te zetten als het voor het kind of de groep beter is.

Werkinstructie voor pedagogisch medewerkers

Inleiding

Pedagogische medewerkers krijgen regelmatig te maken met nieuwe kinderen en nieuwe ouders.

Zij moeten - steeds opnieuw – een vertrouwensrelatie opbouwen met kinderen en ouders.

Voor kinderen en voor hun ouders betekent de stap naar de opvang dat zij moeten wennen aan een nieuwe situatie. Voor kinderen is het vaak de eerste stap buiten de vertrouwde wereld van ouders of familie. Het is van groot belang voor kinderen en ouder dat de wenperiode goed verloopt.

Het wenproces gaat stap voor stap. Wanneer is een kind gewend in zijn/haar groep?

We onderscheiden twee perioden in het wenproces: de eerste periode van wennen en de gehele periode van wennen.

De eerste periode van wennen

In de eerste periode van wennen moeten ouder en kind zich van elkaar losmaken. Stap voor stap leert het kind de overgang van thuis naar de opvang te maken. Kind en ouder raken er langzaam maar zeker aan gewend om de dag gescheiden van elkaar door te brengen. Dit proces duurt gemiddeld drie dagen. Sommige kinderen en ouders hebben meer tijd nodig. Wanneer het kind zonder al te veel verdriet of angst in de groep kan zijn, is de eerste periode van wennen afgesloten. Maar dan is het kind nog niet geheel gewend in de groep.

De hele periode van wennen

Na de eerste periode van wennen heeft een kind nog tijd nodig om helemaal vertrouwd te raken met zijn/haar nieuwe omgeving. Er zijn heel veel nieuwe indrukken die het kind moet verwerken: De pedagogische medewerkers en de groep kinderen (die meestal niet iedere dag dezelfde zijn), de ruimte, het spelmateriaal, de regels en het ritme van de groep. Sommige kinderen kunnen al vrij snel rustig meedraaien, maar zijn nog wel aan het wennen in de groep. Wanneer is een kind dan gewend? We denken dat een kind gewend is als we bij het kind alle van de hieronder genoemde gedragingen kunnen waarnemen:

- Het kind voelt zich zichtbaar op zijn gemak bij alle pedagogische medewerkers van zijn/haar groep: het laat zich troosten, helpen, naar bed brengen, ect.
- Er is non-verbale en/of verbale communicatie tussen pedagogische medewerker en kind.
- Het kind speelt met of naast andere kinderen.
- Het kind voelt zich op z'n gemak of beweegt zich vrij door de ruimte. Het gebruikt de speelhoeken en het spelmateriaal en heeft hier plezier in.
- Het kind heeft een zeker ritme in de groep gevonden. Voor baby's betekent dit een min of meer herkenbaar eet- en slaapritme. Voor de andere kinderen betekent dit dat zij min of meer in het ritme van de groep kunnen voegen: ze eten, drinken, slapen en spelen over het algemeen met de andere kinderen mee.

De eerste kennismaking

De wenperiode begint bij de eerste kennismaking met de opvanglocatie.

De eerste indruk die ouders krijgen van de leiding, het gebouw, en de sfeer in de groep is zeer bepalend voor hun houding ten opzichte van de opvanglocatie. Essentieel is dat er vanaf het begin gewerkt wordt aan het opbouwen van een vertrouwensrelatie. De basis voor een goed verlopend wenproces is een goede vertrouwensband. Een vertrouwensrelatie ontstaat niet vanzelf; pedagogisch medewerkers, ouders en kinderen hebben daar tijd voor nodig. Pedagogisch medewerkers en met name de mentor neemt het initiatief voor het opbouwen van een vertrouwensrelatie met zowel de kinderen als met de ouders.

Hieronder volgt een aantal concrete suggesties om ouder en kind te begeleiden in het wenproces.

- ❖ Een goed intake gesprek is tweerichtingsverkeer. Je vertelt niet alleen over de gewoonten en regels op het kinderdagverblijf, maar luistert ook naar de ideeën en verwachtingen van ouders
- ❖ Probeer vanaf het begin ouder en kind op hun gemak te stellen. Geef ze de ruimte om hun gevoelens te uiten. Maak duidelijk dat het heel gewoon is wanneer ze moeite met de situatie hebben. Belangstelling voor het kind of de ouder geeft vaak een gevoel van vertrouwen.
- ❖ Vertel kort iets over de gang van zaken in de groep. Wat voor pedagogisch medewerkers vanzelfsprekend is, is voor ouders vaak volkomen nieuw.
- ❖ Vragen naar praktische zaken kunnen een diepgaander gesprek over opvoeding op gang brengen.
- ❖ Maak met de ouder concrete afspraken over de wenperiode. Luister naar de wensen van ouders. Houd rekening met de mogelijkheden en onmogelijkheden van ouders. Noteer, om misverstanden te voorkomen, deze afspraken op het inschrijfformulier onder het kopje wenschema.

- ❖ Probeer soepel met het wenbeleid en het wenschema om te gaan. Overleg met de ouders en zoek samen naar oplossingen voor problemen.
- ❖ Bedenk dat veel ouders niet alle informatie in één keer kunnen onthouden. Herhaal informatie en geef ouders de gelegenheid om dingen (na) te vragen. De ene ouder zal hier meer behoefte aan hebben dan de andere.

Het afscheid

De eerste keer dat het kind in de groep komt, is voor iedereen een spannend moment.

Ouders kunnen er soms tegen opzien. Voor pedagogisch medewerkers betekent het een extra inspanning. Bij baby's moet de mentor extra alert zijn op de reacties van het kind.

Bij jonge baby's is de wenperiode voor ouders vaak moeilijker dan voor oudere kinderen. In bepaalde perioden kunnen kinderen (tussen vijf à zes maanden en ongeveer anderhalf jaar) 'eenkennig' zijn. In zo'n periode hebben ze vaak extra moeite met het loslaten van de ouder en kunnen ze angstig reageren op nieuwe situaties en op een 'vreemde'. Ook peuters kunnen in bepaalde perioden (opnieuw) moeite hebben met afscheid nemen. Zij kunnen bij het wennen veel houvast hebben aan een vast afscheidsritueel. Bijvoorbeeld: zeggen wat er gaat gebeuren en hier consequent aan vasthouden. Het kan verwarrend zijn wanneer de ouder te lang in de groep blijft.

Hieronder volgt een aantal suggesties om het afscheid tussen ouder en kind te begeleiden:

- ❖ Maak als pedagogische medewerkers onderling goede afspraken over de taakverdeling. Indien de mentor aanwezig is, begeleidt deze het afscheid.
- ❖ Spreek met de ouder af op welk moment de ouder de groep zal verlaten. Neem de tijd voor ouders en kind.
- ❖ Probeer zodra het kind in de groep komt, contact te leggen met het kind. Juist als de ouder nog in de groep aanwezig is, is de kans groot dat het kind zich veilig voelt.
- ❖ Probeer de ouder op zijn/haar gemak te stellen en geef ouder en kind het gevoel dat ze welkom zijn. Persoonlijke aandacht en begrip voor de gevoelens van ouder en kind is belangrijk. Geef ze (op een ongedwongen manier) de kans om voor hun kind te zorgen (bijvoorbeeld: verschonen, fles geven) of met ze te spelen.
- ❖ Ouders kennen de dagelijkse gang van zaken nog niet. Wees je ervan bewust dat niet alle ouders hun vragen aan pedagogische medewerkers durven te stellen.
- ❖ Vertel ouders dat ze altijd kunnen bellen om te vragen hoe het gaat. Controleer nog even waar de ouders bereikbaar zijn.
- ❖ Leg aan ouders uit waarom het belangrijk is dat ze kort en duidelijk afscheid nemen. Ook al huilt het kind. Een weifelende ouder brengt het kind (nog meer) in verwarring. Voor een ouder is het naar om een huilend kind achter te laten. Probeer de ouder gerust te stellen.
- ❖ Iets meenemen van thuis (een doekje, knuffel of speelgoed) kan het kind ook steun geven; ze mogen iets vertrouwd bij zich houden in de nieuwe omgeving.
- ❖ Wanneer de ouder terug komt in de groep, maak dan even tijd vrij voor een gesprekje. Ouders willen meer horen dan: "het ging (best wel) goed."
- ❖ Vertel aan het einde van de eerste wenperiode dat het kind extra aandacht krijgt totdat het helemaal gewend is binnen de groep.

De gehele periode van wennen

Na de eerste wenperiode heeft een kind nog tijd nodig om helemaal vertrouwd te raken met de nieuwe omgeving. Hoeveel tijd een kind nodig heeft om te wennen is uiteraard afhankelijk van het kind en het aantal dagdelen per week dat het kind op de opvang komt. Maar ook ouders zijn na een weekje nog niet helemaal gewend! Zij hebben tijd en aandacht nodig om met de verschillende pedagogisch medewerkers uit de groep een vertrouwensrelatie op te bouwen. Om het kind beter te leren kennen hebben pedagogisch medewerkers vaak behoefte aan wat meer informatie over thuissituatie. Veel ouders hebben behoefte aan (herhaling van) informatie over de gang van zaken. Vaak zitten ze nog met allerlei vragen of hebben ze (opnieuw) moeite hun kind uit handen te geven. Ze moeten (opnieuw) ervaren dat hun kind bij de pedagogisch medewerker in goede handen is. Dit betekent dat pedagogisch medewerkers zich in deze periode extra met de nieuwe ouders moeten bezig houden. In het eerst volgend oudergesprek kan besproken worden hoe de ouder de wenprocedure heeft ervaren en of zij zelf helemaal gewend zijn. Wanneer een kind moeite heeft om helemaal te wennen, kan samen met de ouders gekeken worden wat hieraan gedaan kan worden.

Het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de ouder kost tijd. Het vormt de basis van een (vaak jarenlange) samenwerkingsrelatie tussen pedagogisch medewerkers en ouders. Ouders die tevreden zijn en zich in de opvang op hun gemak voelen, zullen dit gevoel overdragen op hun kind. Dat zal het wenproces en het welbevinden van het kind ten goede komen.

Het wennen voor de verschillende leeftijdsgroepen

Voorafgaand aan de opvang worden wentijden in een kennismakingsgesprek gepland; de pedagogisch medewerker bepaalt welke tijden/dagen het kind het beste kan wennen op de groep. Het kennismakingsgesprek vindt op de locatie plaats. Dit is de eerste stap in het wenproces.

Concreet betekent dit bijvoorbeeld voor een baby dat er rust gecreëerd wordt, een vertrouwd plekje als bed en box gezocht wordt en dat er rust is om de overgang tussen thuis en de groep goed te laten verlopen. Bij een peuter staat het omgaan met andere kinderen centraal. De pedagogisch medewerker zal het nieuwe kind voorstellen aan de andere kinderen, samen spelen met het kind tussen de andere kinderen, wegwijs maken in de groep, waar het speelgoed staat en het kind ondersteunen in het spel. Bij BSO-kinderen is het groepsgebeuren van belang en de uitleg over de mogelijkheden die er zijn bij de BSO. Natuurlijk zal de pedagogisch medewerker het kind voorstellen aan de andere kinderen en samen zullen ze aansluiting zoeken bij de groep.

Wennen 0-2 jaar

Onderzoek wijst uit dat het wennen van baby's heel belangrijk is voor het bieden van een gevoel van veiligheid. De periode van wennen is belangrijk voor zowel ouder als kind; in deze periode bouwt de ouder een band op met de pedagogisch medewerker waardoor de baby kan zien en voelen dat het veilig is.

Doel van het wennen is een goede start te realiseren voor de baby's door het bieden van geborgenheid. Vanuit een gevoel van veiligheid komt pas ontwikkeling tot stand.

Mocht blijken dat een kind moeite heeft met wennen, dan kan het schema op maat aangepast worden. Dit wordt echter altijd in overleg met de ouder gedaan. Wennen gebeurt altijd in het belang van het kind.

Wenprocedure baby 0-1 jaar:

1. De Mentor plant de wenprocedure zodat zij alle momenten aanwezig kan zijn.
2. Er vindt een Intake gesprek door de mentor plaats. Daarna blijft het kind 1,5 uur wennen zonder ouder in de groep.
3. Het kind blijft 3 uur op de opvang, waarvan de ouder er het 1^e uur bij blijft.
4. Het kind komt voor het eerst op contract. De dag wordt korter afgenomen; dit gebeurt in overleg met ouders. Op deze manier ziet een kind niet dat andere kinderen worden opgehaald en hij/zij zelf nog niet is opgehaald.

Wenprocedure dreumes 1-2 jaar:

1. Er vindt een Intake gesprek door de mentor plaats. Daarna blijft het kind 1,5 uur wennen zonder de ouder in de groep. Vooraf aan ingangsdatum contract.
2. Het kind komt voor het eerst op contract. De dag wordt korter afgenomen; dit gebeurt in overleg met ouders. Op deze manier ziet een kind niet dat andere kinderen worden opgehaald en hij/zij zelf nog niet is opgehaald.

Het wenschema wordt aangepast wanneer naar inzicht van de mentor het kind een langere wenperiode nodig heeft. Dit komt bijvoorbeeld voor wanneer een kind veel huilt en/of niet eet en drinkt. Niet speelt en/of angstig is. Ook de ouders kunnen dit verzoek voor een langere wenperiode bij de mentor neerleggen.

Een oudere baby of dreumes die voor de eerste keer komt, heeft vaak in het begin nogal moeite om te wennen. Soms lijkt het de eerste keer of eerste paar keer goed te gaan, waarna een kind alsnog een terugslag krijgt. Een oudere baby of dreumes is zich al heel bewust van een andere omgeving met andere mensen. Wij vinden het erg belangrijk om hier heel zorgvuldig mee om te gaan. Een kind komt pas dan tot spel of ontwikkeling als het zich emotioneel veilig gehecht voelt.

Wennen 2-4 jaar

Een peuter die voor de eerste keer komt, heeft vaak in het begin nogal moeite om te wennen. Soms lijkt het de eerste keer of eerste paar keer goed te gaan, waarna een kind alsnog een terugslag krijgt. Wij vinden het erg belangrijk om hier heel zorgvuldig mee om te gaan. Een kind komt pas dan tot spel of ontwikkeling als het zich emotioneel veilig gehecht voelt.

Wenprocedure peuter 2-4 jaar:

1. Er vindt een Intake gesprek door de mentor plaats. Dit gesprek vindt plaats op de groep. Tijdens de intake kan het kind spelen in de groep. Het kind gaat daarna met de ouder mee.
2. Het kind komt voor het eerst op contract. Het kind blijft in principe het hele dagdeel. In overleg met ouders kan het kind eerder worden opgehaald, zodat het kind niet ziet dat andere kinderen worden opgehaald en hij/zij zelf nog niet is opgehaald.

Wennen BSO

Voor nieuwe kinderen is de eerste keer naar de BSO altijd een spannende dag. Veel nieuwe indrukken, nieuwe vrienden en een heel ander ritme. Daarom nemen we ook een wenperiode in acht op de BSO. Ouders en kind(eren) kunnen voordat de werkelijke opvang start, samen komen voor het Intake gesprek met de mentor en een kijkje komen nemen op de BSO. Wel vragen we ouders vooraf een afspraak hiervoor te maken. Ouders en kinderen kunnen op zo'n middag een uurtje alvast wat sfeer proeven op de BSO. Het beste kunnen ouders dan ook een afspraak maken op de dag waarop hun kind ook daadwerkelijk zal komen. Zo herkent het kind misschien al wat kinderen van zijn eigen school of woonwijk.

De kinderen die al langer op de BSO zitten betrekken we bij de introductie van nieuwe kinderen. Zo leggen de kinderen zelf uit aan het nieuwe kind wat er op de BSO zoal wordt gedaan, welke spelletjes we hebben, waar jas en tas worden opgehangen, waar de wc is enz. Nieuwe kinderen worden zo spelenderwijs wegwijs gemaakt in de BSO. Regels in de groep worden verteld als een situatie zich voordoet, zodat kinderen ook begrijpen waarom er bepaalde afspraken zijn. We bespreken waar we je kind op komen halen. Ook vragen we je de leerkracht te laten weten dat je kind voortaan naar de BSO gaat. Als het kind start met de opvang wordt het kind direct meegenomen uit school. Mocht blijken dat er meer tijd nodig is om te wennen, dan kunnen er, in overleg met ouders, afspraken worden gemaakt.

Wennen bij de doorstroming naar een andere groep

Kinderen die gaan wennen op de volgende groep, kunnen te allen tijde terug naar de eigen stamgroep, ook dan zijn er voldoende beroepskrachten aanwezig. Daarnaast worden deze wenkinderen ook meegerekend op de nieuwe wengroep, omdat het gaat om het aantal feitelijk aanwezige kinderen.

Als een kind doorstroomt naar een andere stamgroep, wordt er ook een wenperiode in acht genomen. We noemen dit intern doorstromen. De mentor van de huidige stamgroep zal voldoende tijd en aandacht geven bij het wennen van het kind. Hierbij wordt gekeken naar wat een kind nodig heeft. Ook zal een overdracht gesprek plaatsvinden met de mentor van de nieuwe groep over de ontwikkeling en behoeften van het kind.

Bij de overgang van de baby/dreumes naar de peutergroep gaat de pedagogisch medewerker van de baby/dreumesgroep op een rustig moment met het kind spelen op de peutergroep. Als het goed gaat, neemt ze afscheid en komt het kind aan het eind van de ochtend weer terug in de eigen groep. Dit wordt een aantal keer gedaan tot het kind gewend is in de nieuwe groep.